

LLIBRES

L'art de l'assaig

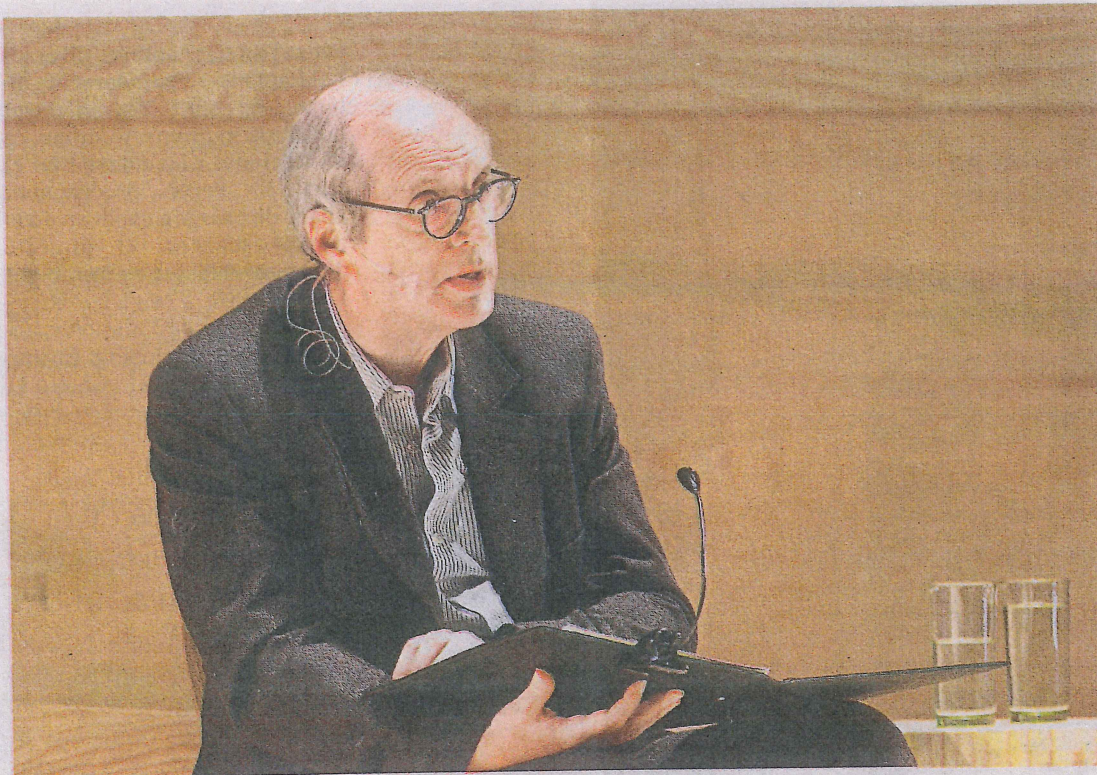
Ferran Toutain

UNA COSA ELEMENTAL

Eliot Weinberger
Traducció: Ferran Ràfols
Días Contados
239 pàgines. 16 euros

El que en general entenem per obra literària no pot sinó contenir una determinada proporció de llenguatge poètic. Entre un poema de Stéphane Mallarmé i un assaig d'idees que no descuidi el ritme de les frases, que es deixi vertebrar per una elevada sintaxi i que s'expressi ocasionalment amb símls i metàfores, no hi deixa d'haver una continuïtat que es troba en la decisió de compondre el text amb una constant preocupació per l'estètica i de recórrer, del tot o en combinació amb altres possibilitats, a les formes connotatives del llenguatge.

La novel·la i el conte, que han tingut sempre aquesta aspiració poètica, a partir d'un moment es van proposar competir amb la poesia pura. Marcel Proust, James Joyce, Franz Kafka, Samuel Beckett, William Faulkner i molts altres intenten compondre el relat amb algunes de les eines amb què el simbolisme construeix els versos. Entre els escriptors moderns temptats de convertir la narració en poesia, les diferències són molt notables, de vegades extremes, però tots ells apunten en una mateixa direcció, i el resultat d'aquesta

Eliot Weinberger convergeix, amb el seu estil, l'assaig en un objecte d'art. / ÀLEX CRUZ (EFE)

tendència és la creació d'una nova perspectiva, una perspectiva que es podrà abandonar gairebé del tot —com de fet passa en el moment present—, però que marcarà per sempre més la diferència entre el relat concebut com una forma de coneixement o com una forma d'entreteniment.

En menor mesura que els narradors, alguns assagistes també

han procurat assimilar-se als poetes. Eliot Weinberger (Nova York, 1949) és un dels autors que més s'han aventurat per aquest camí. Una part de la seva producció assagística és de contingut polític, i una altra part —la més ambiciosa— és netament literària, i és en aquesta última on ha transcendit com pocs les convencions del gènere. En els seus textos hi ha rastres estilís-

tics d'Octavio Paz i de Jorge Luis Borges —autors que Weinberger ha traduït a l'anglès—, però el seu és un estil molt personal que busca, i aconsegueix plenament, la conversió de l'assaig en un objecte d'art. Probablement, ningú ha arribat tan lluny en aquest esforç com Octavio Paz, que amb *El mono gramático* (1974) produeix un enigmàtic text assagístic capaç d'apoderar-se dels atri-

buts del poema, però l'obra de Weinberger, més que no pas cap a la poesia pura —com és el cas de Paz—, valent-se de digressions que sovint semblen no encaixar les unes amb les altres fins que es comprèn l'absoluta identitat de les idees que la governen, apunta a la necessitat de rescatar el llenguatge conceptual de les pretensions academicistes i de situar l'assaig en un pla netament literari, i el resultat és tan poètic com si Weinberger hagués optat per expressar-se només amb fosques metàfores. L'efecte el fa, a més del neguit estilístic de l'autor, la dispersió harmònica del cúmul de referències que aboca sobre el lector. L'erudició de Weinberger és tremenda i constant, i acaba produint un efecte hipnòtic.

Eliot Weinberger, amb prosa poètica, fa una descripció admirable de la ment humana

En consonància amb altres obres seves, *Una cosa elemental*, el llibre que ara es publica en català, és una descripció admirable de la inconcebible ment humana, una extracció minuciosa de la pedra de la folia, cultura per cultura, cosmogonia per cosmogonia. La traducció, de Ferran Ràfols, conserva molt bé la força original de l'estil. Si fem veure que no reparem els errors gramaticals i tipogràfics que hi anem trobant —en això s'assembla tristament a moltes de les edicions en català que avui ens cauen a les mans—, no es pot dir que no tinguí els seus mèrits.